

7. Uspešnost poslovanja

- USPEŠNOST ≠ UČINKOVITOST

- Mera uspešnosti poslovanja =
$$\frac{\text{rezultat}}{\text{sredstva}}$$

Več delnih mer = kazalnikov uspešnosti poslovanja:

- produktivnost dela
- ekonomičnost
- rentabilnost

Ovrednotenja izračunanih kazalnikov

- Primerjava v času (verižni indeksi)
- Primerjava v prostoru
- Primerjava z načrtovanimi vrednostmi

7.1. Produktivnost dela

- Razmerje med proizvedeno količino poslovnih učinkov in zanjo vloženim delovnim časom
- Recipročni kazalec
- Problemi povezani z merjenjem produktivnosti dela
- Heterogena proizvodnja:
 - ◆ Metoda z normativi dela
 - ◆ Metoda z ekvivalentnimi števili
 - ◆ Vrednostna metoda, ki temelji na stalnih cenah \Rightarrow primer

Primer:

Izračun P_L s pomočjo stalnih cen

Denimo, da razpolagamo z naslednjimi podatki o proizvedenih količinah proizvodov A in B in njihovih prodajnih cenah v dveh zaporednih letih (predpostavljamo tudi, da so proizvedene količine enake prodanim):

Proizvod	Proizvedene količine		Prodajne cene (v SIT)	
	Leto 1	Leto 2	Leto 1	Leto 2
A	100	100	15	20
B	500	450	7	10

Nadalje predpostavimo, da je znašal porabljen delovni čas 1. leto 10.000 ur, drugo leto pa 11.000 ur.

Primer:

Izračun P_L s pomočjo ekvivalentnih števil

Nalogi 3 in 4 v dodatnem gradivu!

Izračun PL s pomočjo normativov dela

Nalogi 5 in 6 v dodatnem gradivu!

7.2. Ekonomičnost

- Količino ustvarjenih poslovnih učinkov primerjamo s porabo vseh prvin poslovnega procesa.
- Recipročni kazalec
- Izračun v praksi
- Povezava med produktivnostjo in ekonomičnostjo
- Ločevanje realne in nominalne ekonomičnosti

Primer:

Izračun nominalne in realne ekonomičnosti

Za podjetje »Slon« poznamo naslednje podatke o količinah in prodajnih cenah proizvedenih proizvodov in porabljenih poslovnih prvin za leti 2002 in 2003:

Proizvod	Proizvedena količina v letu 2002	Proizvedena količina v letu 2003	Prodajna cena enote v letu 2002	Prodajna cena enote v letu 2003
A	1.000 enot	1.200 enot	30 SIT	33 SIT
B	200 enot	100 enot	50 SIT	55 SIT
Poslovna prvina	Porabljena količina v letu 2002	Porabljena količina v letu 2003	Nabavna cena enote v letu 2002	Nabavna cena enote v letu 2003
X	40 enot	40 enot	100 SIT	110 SIT
Y	60 enot	90 enot	200 SIT	200 SIT
Z	80 enot	70 enot	200 SIT	210 SIT

Izračunajte nominalno in realno spremembo gibanja ekonomičnosti in na podlagi izračuna obkrožite pravilne trditve!

- a) Realno je ekonomičnost v letu 2003 v primerjavi z letom 2002 narasla za 8,8%.
- b) Nominalno je ekonomičnost v letu 2003 v primerjavi z letom 2002 padla za 2,4%.
- c) Vpliv inflacije je bil ugoden.
- d) Nominalno je ekonomičnost v letu 2003 v primerjavi z letom 2002 narasla za 2,4%.
- e) Vpliv inflacije je bil neugoden.

7.3. Rentabilnost

- ROE = razmerje med dobičkom in zanj vloženim povprečnim kapitalom (dobičkonosnot kapitala)
- ROA = razmerje med dobičkom in zanj vloženimi povprečnimi sredstvi (dobičkonosnot sredstev)
- Povezava med ekonomičnostjo in rentabilnostjo po DuPont-ovem obrazcu

Primer:

V podjetju »Tinta« se je lani povečala proizvodnja za 25%. Število opravljenih ur se je povečalo za 20%. Izmet se je zmanjšal za 0,5%, stopnja izkoriščenosti strojev pa je narasla za 0,8%. Cene poslovnih učinkov so se v povprečju povečale za 8%, cene poslovnih prvin pa za 11%. Obkrožite pravilne trditve!

- a) Nominalna ekonomičnost je narasla bolj kot realna ekonomičnost.
- b) Nominalna ekonomičnost je padla bolj kot realna ekonomičnost.
- c) Spremembe realne ekonomičnosti v času so odvisne od gibanja nominalne ekonomičnosti in inflacijskih vplivov.
- d) Produktivnost dela se je povečala.
- e) Nominalna ekonomičnost je narasla, padla ali ostala enaka.

Primer:

Podjetje je imelo v letu 2005 v povprečju 1.200 mio SIT poslovnih sredstev. 50% jih je financiralo z lastnimi viri, preostanek pa z dolgovi. Doseglo je 1.000 mio SIT prihodkov in 800 mio SIT odhodkov. Kolikšna je bila rentabilnost v tem podjetju z vidika lastnika, z vidika celotnega podjetja in kolikšna je bila ekonomičnost poslovanja?